

EUROOPA KOHTU OTSUS
26. aprill 1988*

(Reklaamimise ja subtiitritega varustamise keeld välisriigist edastatud telesaadete korral)

Kohtuasjas 352/85,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Haagi Gerichtshofi (piirkondliku apellatsioonikohtu) esitatud taotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

Bond van Averteerders ja teised

ja

Madalmaad

eelotsust EMÜ asutamislepingu artikli 59 ja sellele järgnevate artiklite tõlgendamise kohta, pidades silmas reklaamimise ja subtiitritega varustamise keeldu, mis sisaldub 26. juuli 1984. aasta ministri dekreedis Kabelregeling (Nederlandse Staatscourant nr 145, 27. juuli 1984), mis on Madalmaades vastu võetud eesmärgiga reguleerida raadio- ja telesaadete levitamist kaabellevi teel,

EUROOPA KOHUS

koosseisus: president Lord Mackenzie Stuart, kodade esimehed G. Bosco, O. Due, J. C. Moitinho de Almeida ja G. C. Rodríguez Iglesias, kohtunikud T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot, C. Kakouris, R. Joliet, T. F. O'Higgins ja F. Schockweiler,

kohtujurist: G. F. Mancini,

kohtusekretär: ametnik D. Louterman,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid

Bond van Averteerders ja teised, põhikohtuasja kaebuse esitajad, esindaja: Haagi advokatuuri kuuluv B. H. Ter Kuile,

Madalmaade valitsus, esindaja: G. M. Borchardt,

Saksamaa Liitvabariigi valitsus, esindaja: M. Seidel,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

Prantsuse Vabariigi valitsus, esindaja kirjalikus menetluses G. Guillaume,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: õigusnõunikud H. Étienne ja R. Barents,

võttes arvesse kohtuistungil täiendatud ettekannet ja 17. septembri 1987. aasta kohtuistungit,

olles 14. jaanuari 1988. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi arvamuse,

on teinud järgmise

otsuse

1. 30. oktoobri 1985. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 18. novembril 1985, esitas Haagi Gerechthof (piirkondlik apellatsioonikohus) Euroopa Kohtule üheksa eelotsuse küsimust teenuste osutamise vabadust käsitlevate EMÜ asutamislepingu sätete tõlgendamise kohta ja ühenduse õiguse teatavate üldpõhimõtete ulatuse kohta, et hinnata riiklike eeskirjade, mille eesmärk on keelata teistest liikmesriikidest edastatavate ja just Madalmaade elanikele mõeldud reklaami või hollandikeelseid subtiitreid sisaldavate raadio- ja telesaadete levitamist kaabellevi teel, vastavust ühenduse õigusele.

2. Küsimused kerkisid esile ühelt poolt Bond van Averteerders'i (Hollandi reklaami avalikustajate ühing), 14 reklaamiagentuuri ja kaabellevivõrgu operaatori (edaspidi „reklaami avalikustajad”) ja teiselt poolt Madalmaade riigi vahelises menetluses seoses reklaamimise ja subtiitritega varustamise keeldudega, mis sisalduvad 26. juuli 1984. aasta ministri dekreedis Kabelregeling (Nederlandse Staatscourant nr 145, 27. juuli 1984), mida reklaami avalikustajad peavad EMÜ asutamislepingu artikliga 59 ja sellele järgnevate artiklitega ning Euroopa inimõiguste konventsiooni artiklis 10 tagatud sõnavabadusega vastuolus olevaks.

3. Reklaamimise ja subtiitritega varustamise keelud on kehtestatud Kabelregeling'i artikli 4 lõikes 1, milles on sätestatud, et „antennisüsteemi kasutamine avalik-õiguslike raadio- ja telesaadete ülekandmiseks on lubatud järgmistel juhtudel...

c) saated, mida tarnitakse välisriigist kaabellevi, raadio- või satelliitside teel organisatsiooni või organisatsioonirühma poolt või nimel, kes levitab saadet riigis, kus seda vahendatakse saatja või kaabellevivõrgu kaudu, kui:

i) saade ei sisalda reklaame, mis on mõeldud just Madalmaade elanikele;

ii) saade ei sisalda hollandikeelseid subtiitreid, kui minister ei ole selleks luba andnud.”

4. Vastavalt Kabelregeling'i selgitavale märkusele ei kohaldata kõnealuseid keelde raadioside teel ülekantavate saadete edastamisele (*doorgifte*) kaabellevivõrgu operaatori poolt. Vastavalt Madalmaade valitsuse väidetele on selle põhjuseks asjaolu, et põhimõtteliselt ei sisalda sellised saated just Madalmaade elanikele mõeldud reklaami

ning neid saavad otse vastu võtta vähemalt mõned Madalmaade televaatajad. Samuti avaldas Madalmaade valitsus arvamust, et Kabelregeling'is sätestatud keeldusid kohaldatakse vaid siis, kui kaabelvõrgu operaator kannab üle (*overbrenging*) saateid, mis on talle saadetud välisriigi saatja kaudu kakspunktside teel läbi sidesatelliidi, nagu Sky Channeli või TV 5 edastatud saadete korral, ning selle kohta ei esitanud vastuväiteid ka reklaami avalikustajad.

5. Vastavalt Kabelregeling'i selgitavale märkusele on reklaamimise ja subtiitritega varustamise keelu eesmärk hoida ära „sellise kaabel- või tellimisel pakutava televisiooniteenuse kaudset loomist Madalmaades, mis konkureeriks ebaõiglaselt riikliku ringhäälinguga ja tellimuse alusel pakutava Madalmaade televisiooniga, mida tuleb alles välja töötada”.

6. 1967. aasta Omroepwet'i (ringhäälinguseaduse) (Staatsblad 176) eesmärk on viia kahes riigitelekanalis sisse mitmekesine mittetulunduslik ringhäälingusüsteem. Selle seaduse artiklite 27 ja 29 kohaselt on kahe kanali saadete edastamiseks mõeldud eetriaeg jagatud Nederlandse Omroepstichting'i (Madalmaade ringhäälingu sihtasutus, edaspidi „NOS”) ja mitme ringhäälinguorganisatsiooni vahel, mille on heaks kiitnud pädev minister (Omroeporganisatie) ja mis esindavad muu hulgas Madalmaade ühiskonna põhilisi mõtteviise. Omroepwet'i artikli 36 kohaselt peab NOS osutama üldist teenust, sealhulgas tootma teleuudiseid. Lisaks on Omroepwet'i artiklis 35 sätestatud, et iga Omroeporganisatie peab osutama laiaulatuslikku teenust, sealhulgas tootma põhjendatud hulgal kultuuri-, haridus-, meelelahutus- ja teabesaateid.

7. Omroepwet'i artikli 11 alusel on Omroeporganisatie'del keelatud kolmandate isikute nõudel reklaame edastada. Selle seaduse artikli 50 alusel kuulub reklaamide edastamise õigus kahes riigitelekanalis vaid Stichting Etherreclame'le (tele- ja raadioreklaami sihtasutus, edaspidi „STER”). STER reklaame ise ei tee; ta korraldab vaid kolmandate isikute valmistatud reklaamide edastamist ning leiab sel eesmärgil vaba eetriaega. STER peab oma põhikirja artikli 6 lõike 2 alusel tasuma talle laekunud summad riigile, kes kasutab neid Omroeporganisatie'de ja väiksemal määral ajakirjanduse toetamiseks. Vastavalt Madalmaade valitsuse esitatud teabele, mida reklaami avalikustajad ei vaidlustanud, tuleb ligikaudu 70% Omroeporganisatie'de rahalistest vahenditest litsentsitasudest (*omroepbijdragen*), mida maksavad televaatajad, ja ligikaudu 30% STERi laekunud summadest.

8. Reklaami avalikustajad leiavad, et STERi poolt neile võimaldatud reklaamimisvõimalused on liiga piiratud. Eelkõige aga ei saa STER edastada reklaame piisavalt sagedasti. Sellest tulenevalt soovivad reklaami avalikustajad kasutada laiemaid võimalusi, mida pakuvad neile kommertssaateid edastavad välisriigi ringhäälinguorganisatsioonid ja mida nad ei saa kasutada Kabelregeling'is sätestatud reklaamimise ja subtiitritega varustamise keelu tõttu.

9. Seepärast esitasid nad Haagi Arrondissementsrechtbanki (ringkonnakohtu) esimehele ajutiste meetmete kohaldamise taotluse kõnealuste keeldude ajutiseks peatamiseks. Arrondissementsrechtbanki esimees rahuldab taotluse subtiitritega varustamise keelu osas, kuid jättis rahuldamata taotluse reklaamimise keelu osas. Esimees leidis, et subtiitritega varustamise keeld on diskrimineeriv, sest seda ei kohaldata Omroeporganisatie'dele, ja ebavajalik, sest reklaamimise keeld on iseenesest piisav, et hoida ära reklaame sisaldavate, hollandikeelsete subtiitritega välisriigi saadete levitamist.

Nii reklaami avalikustajad kui ka Madalmaade riik esitasid selle määruse kohta edasikaebuse Haagi Gerechthofile.

10. Gerechthof pidas vajalikuks esitada Euroopa Kohtule üheksa küsimust EMÜ asutamislepingu artikli 59 ja sellele järgnevate artiklite tõlgendamise kohta. Need olid sõnastatud järgmiselt:

„1. Kas juhul, kui liikmesriigi kaabellevivõrgu operaatorid võtavad vastu kaabellevi, raadio- või satelliitside teel välisriigist tarnitavaid raadio- ja telesaateid (koos reklaamidega või ilma nendeta) ja levitavad selliseid saateid kaabellevivõrgu kaudu, on tegemist sellise teenuse või teenuste osutamisega, mille olulised osad ei ole piiratud ühe liikmesriigiga?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis kas riiklikud eeskirjad, mille alusel kohaldatakse välisriigist riiklikele kaabellevivõrkudele tarnitavate saadete levitamise piiranguid, mida ei kohaldata või ei kohaldata samal viisil samalaadsetele liikmesriigis tarnitavatele saadetele, kujutavad endast EMÜ asutamislepingu artikli 59 alusel keelatud teenuste osutamise vabaduse piirangut?

3. Kas teisele küsimusele vastamisel on oluline see, kas välisriigist eespool kirjeldatud viisil tarnitavad saated sisaldavad reklaame, mille sihtrühm on eelkõige asjaomase liikmesriigi elanikud, kui samalaadseid reklaame selles liikmesriigis tarnitavates saadetes võib üle kanda üksnes organisatsioon, kes on seadusjärgne reklaamimonopol, ja kui peaaegu kogu selle organisatsiooni reklaamist saadav tulu läheb kodumaiste ringhäälinguorganisatsioonide tegevuse ja riigi ajakirjanduse rahastamiseks?

4. Kui teenuste osutamise vabadust käsitlevaid EMÜ asutamislepingu sätteid kohaldatakse, siis kas eelkirjeldatud riiklikud eeskirjad, mille alusel keelatakse selliste välisriigist tarnitavate saadete levitamine, mis sisaldavad reklaame, mille sihtrühm on eelkõige saateid vastu võtva liikmesriigi elanikud, kujutavad endast EMÜ asutamislepingu artikli 59 alusel keelatud piirangut, kui kodumaistel ringhäälinguorganisatsioonidel ei ole selles liikmesriigis lubatud edastada reklaame ning reklaamide edastamise õigus selles liikmesriigis on üksnes organisatsioonil, kes on seadusjärgne reklaamimonopol, samas kui peaaegu kogu reklaamidest saadav tulu läheb kodumaistele ringhäälinguorganisatsioonidele ja riigi ajakirjandusele?

5. Kui teenuste osutamise vabadust käsitlevaid EMÜ asutamislepingu sätteid kohaldatakse, siis kas eelkirjeldatud riiklikud eeskirjad, milles on sätestatud, et saateid vastu võtva liikmesriigi keelsete subtiitritega varustatud saateid võib edastada vaid valitsuse heakskiidul üksnes seepärast, et välistada kommertssaated, mille sihtrühm on asjaomase liikmesriigi elanikud, kujutavad endast EMÜ asutamislepingu artikli 59 alusel keelatud piirangut, kui kodumaistele ringhäälinguorganisatsioonidele kohaldatakse rangeid heakskiidu tingimusi ning neil ei ole lubatud teha kommertssaateid (mis tahes vormis), ning lisaks kohaldatakse neljanda küsimuse teises osas nimetatud asjaolusid?

6. Kui teenuste osutamise vabadust käsitlevaid EMÜ asutamislepingu sätteid kohaldatakse eelkirjeldatud riiklikele eeskirjadele, siis kas sellised eeskirjad peavad lisaks diskrimineerimise keelule vastamisele olema õigustatud ka avaliku huviga seotud alustel ja võrdelised saavutatava eesmärgiga?

7. Kui kuuendale küsimusele vastatakse jaatavalt, siis kas kultuuripoliitikaga seotud eesmärgid, mis on välja töötatud mitmekesise ja mittetulundusliku ringhäälingusüsteemi ning mitmekesise ja sõltumatu ajakirjanduse säilitamiseks, on selliseks õigustuseks, isegi kui need eeskirjad käsitlevad peaaegu ainult nende eesmärkide finantsnõudeid?

8. Kas selline õigustus seisneb asjaolus, et eelmistes küsimustes kirjeldatud riiklikud eeskirjad on vajalikud selleks, et hoida ära välisriigist tarnitavate kommertssaadete konkureerimist kodumaiste saadetega asjaomasel liikmesriigis ja seal alles välja töötatavate uute massiteabevahenditega?

9. Kas ühenduse õiguse üldtunnustatud põhimõtetega (eelkõige proportsionaalsuse põhimõte) ja ühenduse õiguses sätestatud põhiõigustega (eelkõige sõnavabadus ja teabe saamise vabadus) on kehtestatud liikmesriikidele otsekohaldavad kohustused, mille alusel tuleb selliseid riiklikke eeskirju nagu kõnealused hinnata hoolimata sellest, kas neile kohaldatakse ühenduse õiguse kirjalikke sätteid?"

11. Kohtuasja asjaoludest täielikuma ülevaate saamiseks viidatakse kohtuistungil ettekandele, menetluse käigule ja poolte märkustele, mida nimetatakse või arutatakse edaspidi vaid Euroopa Kohtu põhjenduste esitamiseks vajalikul määral.

a) Teenuste olemasolu EMÜ asutamislepingu artiklite 59 ja 60 tähenduses

12. Esimese küsimusega soovib riiklik kohus sisuliselt teada saada, kas teistes liikmesriikides asuvate ringhäälinguorganisatsioonide tarnitavate ja just saateid vastu võtva liikmesriigi elanikele mõeldud reklaame sisaldavate telesaadete levitamine liikmesriigis asuvate kaabellevivõrgu operaatorite poolt hõlmab asutamislepingu artiklite 59 ja 60 tähenduses teenuse või teenuste osutamist.

13. Sellele küsimusele vastamiseks on kõigepealt vaja kindlaks teha kõnealused teenused, teiseks on vaja leida, kas teenused on oma olemuselt piiriülesed asutamislepingu artikli 59 tähenduses, ja lõpuks on vaja otsustada, kas kõnealused teenused on teenused, mida osutatakse tavaliselt tasu eest asutamislepingu artikli 60 tähenduses.

14. Tuleb järeldada, et kõnealuste saadete edastamine hõlmab vähemalt kaht eraldi teenust. Esimest osutavad ühes liikmesriigis asuvad kaabellevivõrgu operaatorid teistes liikmesriikides asuvatele ringhäälinguorganisatsioonidele ning see seisneb telesaadete ülekandmises ringhäälinguorganisatsioonide poolt kaabellevivõrgu tellijatele. Teist osutavad teatavates liikmesriikides asuvad ringhäälinguorganisatsioonid reklaami avalikustajatele, kes asuvad eelkõige saateid vastu võtvas liikmesriigis, edastades reklaame, mille reklaami avalikustajad on valmistanud just saateid vastu võtva liikmesriigi elanikele.

15. Iga selline teenus on EMÜ asutamislepingu artikli 59 tähenduses piiriülene teenus. Igal juhul asuvad teenuse tarnijad liikmesriigis, mis ei ole riik, kus elavad inimesed, kellele see teenus mõeldud on.

16. Samuti osutatakse neid kaht teenust asutamislepingu artikli 60 tähenduses tasu eest. Esiteks makstakse kaabellevivõrgu operaatoritele tasudena, mida nad küsivad oma tellijatelt ringhäälinguorganisatsioonidele osutatavate teenuste eest. Siinkohal ei ole oluline see, et ringhäälinguorganisatsioonid ei tasu tavaliselt kaabellevivõrgu operaatoritele nende saadete ülekandmise eest ise. Artiklis 60 ei ole nõutud, et teenuse eest peavad tasuma isikud, kelle jaoks neid osutatakse. Teiseks tasuvad reklaami avalikustajad ringhäälinguorganisatsioonidele teenuse eest, mida nad osutavad neile nende reklaamide näitamise eest.

17. Vastus riikliku kohtu esitatud esimesele küsimusele on seega selline, et teistes liikmesriikides asuvate ringhäälinguorganisatsioonide tarnitavate ja just saateid vastu võtva liikmesriigi elanikele mõeldud reklaame sisaldavate telesaadete levitamine liikmesriigis asuvate kaabellevivõrgu operaatorite poolt hõlmab mitut teenust asutamislepingu artiklite 59 ja 60 tähenduses.

b) Asutamislepingu artikliga 59 vastuolus olevate teenuste osutamise vabaduse piirangute olemasolu

18. Teise, kolmanda, neljanda ja viienda küsimusega soovib riiklik kohus sisuliselt teada saada seda, kas sellised reklaamimise ja subtiitritega varustamise keelud nagu Kabelregeling'is sisalduvad kujutavad endast asutamislepingu artikliga 59 vastuolus olevaid teenuste osutamise vabaduse piiranguid, võttes arvesse asjaolu, et Omproepwet'i alusel on keelatud riiklikel ringhäälinguorganisatsioonidel edastada reklaame ja on piiratud õigust edastada reklaame sihtasutusele, kes on põhikirja alusel kohustatud andma talle laekunud summad üle riigile, kes kasutab neid riiklike ringhäälinguorganisatsioonide ja ajakirjanduse toetamiseks.

19. Nendele küsimustele on kohane vastata koos, pidades esiteks silmas reklaamimise keeldu ja teiseks subtiitritega varustamise keeldu.

20. Riikliku kohtu nimetatud konkreetsetest asjaoludest ilmneb, et Kabelregeling'is sisalduvaid reklaamimise ja subtiitritega varustamise keelde tuleb käsitleda ringhäälingusüsteemiga seotud riiklike õigusnormide kontekstis.

Reklaamimise keeld

21. Asutamislepingu artikli 59 alusel pidid üleminekuaja lõpuks olema ühenduse piires kaotatud teenuste osutamise vabaduse piirangud liikmesriikide kodanike suhtes, kes asuvad muus ühenduse riigis kui isik, kellele teenuseid pakutakse.

22. Selline reklaamimise keeld nagu Kabelregeling'is sisalduv hõlmab kahekordset teenuste osutamise vabaduse piirangut. Esiteks ei saa selle alusel ühes liikmesriigis asuvad kaabellevivõrgu operaatorid edastada telesaateid, mida tarnivad teistes liikmesriikides asuvad ringhäälinguorganisatsioonid. Teiseks ei saa selle alusel need ringhäälinguorganisatsioonid näidata eelkõige saateid vastu võtvas liikmesriigis asuvate reklaami avalikustajate reklaame, mis on mõeldud just selle riigi elanikele.

23. Madalmaade valitsus väidab, et Kabelregeling'is sätestatud reklaamimise keeld mõjutab teistes liikmesriikides asuvaid ringhäälinguorganisatsioone samal viisil, nagu Omroepwet'is sätestatud reklaamimise keeld mõjutab Omroeporganisatie'id, ning lisaks on see vähem range kui Omroepwet'is sätestatud keeld niivõrd, kuivõrd seda ei kohaldata reklaamimisele üldiselt, vaid üksnes just Madalmaade elanikele mõeldud reklaamidele. Madalmaade valitsus tegi järelduse, et kui teenuste osutamise vabaduse piirang on olemas, ei ole see diskrimineeriv ja seega ei ole see asutamislepingu artikli 59 alusel keelatud.

24. Selle väitega ei saa nõus olla. Siinkohal ei ole tegemist Omroeporganisatie'de olukorra võrdlemisega teistes liikmesriikides asuvate ringhäälinguorganisatsioonide olukorraga, vaid Madalmaade telekanalite tervikliku olukorra võrdlemisega välisriikide ringhäälinguorganisatsioonide olukorraga.

25. Selles osas tuleb rõhutada, et STERi ainus ülesanne on kooskõlas Omroepwet'is sätestatud eeskirjadega hallata tehniliselt ja rahaliselt Madalmaade telekanalites reklaamide edastamist ja et teda ennast ei saa pidada saadet edastavaks ringhäälinguorganisatsiooniks. STER üksnes korraldab sellise reklaami ülekandmist, mille on valmistanud kolmandad isikud, kellele ta müüb eetriaega.

26. Seega tuleb järeldada, et antud juhul on tegemist diskrimineerimisega asjaolu tõttu, et Kabelregeling'is sätestatud reklaamimise keeld jätab teistes liikmesriikides asuvad ringhäälinguorganisatsioonid ilma võimalusest edastada oma kanalites reklaame, mis on mõeldud just Madalmaade elanikele, kusjuures Omroepwet'i alusel võib reklaame edastada riigitelekanalites kõikide Omroeporganisatie'de hüvanguks.

27. Sellest tulenevalt hõlmab selline reklaamimise keeld nagu Kabelregeling'is sisalduv asutamislepingu artikliga 59 vastuolus olevaid teenuste osutamise vabaduse piiranguid.

Subtiitritega varustamise keeld

28. Madalmaade valitsus väidab sisuliselt seda, et nagu Kabelregeling'i selgitavas märkuses selgelt on väljendatud, on subtiitritega varustamise keelu eesmärk üksnes ära hoida reklaamimise keelust kõrvalehoidmist. Seda esineb eelkõige olukordades, kus välisriigi saade koos hollandikeelsete subtiitritega sisaldab reklaami, mis on kommertssaadete puhul tavaline. Vastavalt Kabelregeling'i selgitavale märkusele peaks sellise reklaami sihtrühmaks pidama just Madalmaade elanikke selle asjaolu põhjal, et kõnealusel saatel on subtiitrid. Madalmaade valitsus tunnistab, et Omroepwet ei sisalda ühtegi subtiitritega varustamise keeldu Omroeporganisatie'de suhtes, kuid märgib, et tegelikkuses ei tohi viimane Madalmaade ringhäälingusüsteemi ligipääsu reguleerivate eeskirjade alusel edastada subtiitritega saateid, välja arvatud siis, kui need saated reklaame ei sisalda.

29. Selles suhtes piisab, kui märkida, et teiste liikmesriikide ringhäälinguorganisatsioonidele kohaldatava subtiitritega varustamise keelu eesmärk on lihtsalt täiendada reklaamimise keeldu, mis hõlmab asutamislepingu artikliga 59 vastuolus olevaid teenuste osutamise vabaduse piiranguid, nagu ilmneb eespool mainitud kaalutlustest.

30. Sellest tulenevalt hõlmab selline subtiitritega varustamise keeld nagu Kabelregeling'is sisalduv asutamislepingu artikliga 59 vastuolus olevaid teenuste osutamise vabaduse piiranguid.

c) Kõnealuste teenuste osutamise vabaduse piirangute õigustuse võimalus

31. Oletusel, et sedalaadi riiklikud eeskirjad ei ole diskrimineerivad, küsib riiklik kohus oma kuuenda küsimusega seda, kas need peavad olema õigustatud avaliku huviga seotud alustel ja võrdelised eesmärkidega, mida nende alusel peaks saavutama. Seitsmenda ja kaheksanda küsimusega küsib kohus, kas need alused võiksid olla seotud kultuuripoliitikaga või poliitikaga, mille eesmärk on võidelda kõlvatu konkurentsi ühe vormi vastu.

32. Siinkohal on kohane märkida kõigepealt seda, et riiklikud eeskirjad, mida ei kohaldata teenustele nende päritolu eristamata ning mis on seega diskrimineerivad, on kooskõlas ühenduse õigusega üksnes siis, kui neid saab sõnaselge erandi alla liigitada.

33. Ainus erand, mida võib selles kohtuasjas kaaluda, on sätestatud asutamislepingu artiklis 66 viidatud artiklis 56, mille kohaselt ei kohaldata riiklikele õigusnormidele, milles on sätestatud väliskodanike teistsugune kohtlemine, asutamislepingu artiklit 59, kui need on õigustatud avaliku korra huvides.

34. Siinkohal tuleb märkida, et majanduslikud eesmärgid, näiteks riiklikule avalik-õiguslikule sihtasutusele tulu tagamine kõnealuse liikmesriigi elanike jaoks mõeldud reklaamide arvelt, et saa kujutada endast avaliku korra huve asutamislepingu artikli 56 tähenduses.

35. Siiski on Madalmaade valitsus väitnud, et lõppanalüüsi alusel ei ole reklaamimise ja subtiitritega varustamise keelu eesmärk majanduslik, nimelt on selleks eesmärgiks Madalmaade ringhäälingusüsteemi mittetulunduslike omaduste ja seega mitmekesisuse säilitamine. STERi laekunud summasid kasutatakse selliste toetuste rahastamiseks, mida riik maksab Omroeporganisatie'dele nende mittetulundusliku olemuse säilitamise võimaldamiseks. Madalmaade valitsus väidab, et mitmekesine ringhäälingusüsteem on mõeldav üksnes siis, kui Omroeporganisatie'd on oma olemuselt mittetulunduslikud.

36. Selles suhtes piisab, kui märkida, et selle artikli alusel võetud meetmed ei tohi olla kavandatud eesmärgi suhtes ebaproportsionaalsed. Erandina asutamislepingu aluspõhimõttest tuleb asutamislepingu artiklit 56 tõlgendada selliselt, et selle toimed on piiratud sellega, mis on vajalik selliste huvide kaitsmiseks, mida selle alusel kaitsta püütakse.

37. Madalmaade valitsus ise tunnistab, et kavandatud eesmärkide saavutamiseks on vähem piiravaid ja mittediskrimineerivaid viise. Näiteks teistes liikmesriikides asuvatele kommertssaateid edastavatele ringhäälinguorganisatsioonidele võib anda võimaluse valida reklaami edastamise objektiivsete piirangute, näiteks teatavate toodete reklaamimise keelu või teatavatel päevadel reklaamimise keelu, täitmise ning reklaamide kestuse või näitamistiheduse piirangute täitmise vahel – neis piiranguid kohaldatakse ka riiklikele

ringhäälinguorganisatsioonidele – või kui nad ei soovi neid täita, siis võiksid nad hoiduda just Madalmaade elanikele mõeldud reklaamide edastamisest.

38. Selles osas tuleb märkida, et nagu Euroopa Kohus leidis oma 18. mai 1980. aasta otsuses (kohtuasi 52/79: Debauve, EKL 1980, lk 833), on ringhäälingu ja televisiooni suhtes kohaldatavate riiklike eeskirjade ühtlustamise puudumisel igal liikmesriigil õigus reguleerida, piirata või isegi keelata telereklaam oma territooriumil avalikes huvides täielikult, tingimusel, et riik kohtleb kõiki selle valdkonna teenuseid ühtemoodi, hoolimata nende päritolust või teenuseid osutavate isikute kodakondsusest või asukohast.

39. Seega tuleb järeldada, et sellised reklaamimise ja subtiitritega varustamise keelud nagu Kabelregeling'is sisalduvad ei saa olla õigustatud asutamislepingu artikli 56 alusel avaliku korra huvides.

d) Ühenduse õiguse üldpõhimõtted ja ühenduse õiguses tunnustatud põhiõigused

40. Üheksanda küsimusega soovib riiklik kohus sisuliselt teada saada seda, kas Euroopa inimõiguste konventsiooni artikliga 10 tagatud proportsionaalsuse põhimõte ja sõnavabaduse õigus iseenesest panevad liikmesriikidele kohustusi ühenduse õigusnormide kohaldatavusest sõltumata.

41. Eelmistele küsimustele esitatud vastuste alusel on selge, et sellised reklaamimise ja subtiitritega varustamise keelud nagu Kabelregeling'is sisalduvad ei ole kooskõlas asutamislepingu artikli 59 ja sellele järgnevate artiklite sätetega. Et riiklik kohus saab lahendada vaidluse üksnes neid vastuseid silmas pidades, ei ole üheksandal küsimusel eesmärki.

Kohtukulud

42. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Saksamaa ja Prantsuse valitsuse ning komisjoni kohtukulud ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus riiklikus kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastates Haagi Gerechthof'i 18. novembri 1985. aasta määrusega esitatud küsimustele, otsustab:

1) Teistes liikmesriikides asuvate ringhäälinguorganisatsioonide tarnitavate ja just saateid vastu võtva liikmesriigi elanikele mõeldud reklaame sisaldavate telesaadete levitamine liikmesriigis asuvate kaabelvõrgu operaatorite poolt hõlmab asutamislepingu artiklite 59 ja 60 tähenduses mitut teenust.

2) Sellised reklaamimise ja subtiitritega varustamise keelud nagu Kabelregeling'is sisalduvad hõlmavad asutamislepingu artikliga 59 vastuolus olevaid teenuste osutamise vabaduse piiranguid.

3) Need keelud ei saa olla õigustatud asutamislepingu artikli 56 alusel avaliku korra huvides.

Mackenzie Stuart

Bosco

Due

Moitinho De Almeida

Rodríguez Iglesias

Koopmans

Everling

Bahlmann

Galmot

Kakouris

Joliet

O'Higgins

Schockweiler

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 26. aprillil 1988 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

J.-G. Giraud

A. J. Mackenzie Stuart